

Beleidsplan Basisvaardigheden 2026-2030

Voorwoord

Voor u ligt het Beleidsplan Basisvaardigheden van de gemeente Oldambt voor de periode 2026-2030. Als gemeente vinden we het belangrijk dat iedereen kan meedoen. Dat is de kern van ons coalitieakkoord *iedereen doet er toe, iedereen doet mee*. Meedoen lukt alleen wanneer je begrijpt wat er gezegd of geschreven wordt, of het nu gaat om een gesprek op het werk, een brief van de overheid, het aanvragen van zorg of het betalen in de winkel. Voor inwoners die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden is dat niet vanzelfsprekend.

Juist deze inwoners lopen het risico om op meerdere terreinen vast te lopen: in hun gezondheid, in hun financiën, in hun werk en in hun sociale contacten. Dat kan leiden tot stress, afhankelijkheid van anderen en gevoelens van schaamte. Ook kinderen merken dit thuis, bijvoorbeeld wanneer er weinig wordt voorgelezen of wanneer ouders niet kunnen helpen met schoolwerk. Zo ontstaan achterstanden die soms van generatie op generatie doorwerken. Dit willen we doorbreken.

Daarom pakken we laaggeletterdheid niet alleen aan, maar werken we ook preventief. Door basisvaardigheden te versterken vergroten we de kansengelijkheid, versterken we de eigen regie van inwoners en voorkomen we problemen op het gebied van gezondheid, schulden en sociale uitsluiting. Dat past bij onze bredere ambitie om drempels te verlagen en inwoners te ondersteunen bij hun sociale, economische en digitale redzaamheid.

Dit beleidsplan kent een integrale benadering. We sluiten aan op andere beleidsterreinen, zoals onderwijs, gezondheid, armoede, inburgering en werk & inkomen. Ook zoeken we nadrukkelijk de verbinding met regionale ontwikkelingen, zoals de maatregelen uit Nij Begun die bijdragen aan een stevige basis voor taal en digitale geletterdheid in onze regio. En we werken samen met inwoners, scholen, werkgevers, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. We investeren in het beter bereiken van inwoners, zodat zij hun basisvaardigheden kunnen versterken, ondersteunen jongeren vroegtijdig om achterstanden te voorkomen en zorgen ervoor dat bewustwording rondom basisvaardigheden wordt vergroot. Zo bouwen we aan een Oldambt waarin iedereen ertoe doet, iedereen mee kan doen en iedereen de kans krijgt om sterker te worden in basisvaardigheden.

Jurrie Nieboer

1. Inleiding

Als we het hebben over basisvaardigheden, gaat dit vooral om lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. In Nederland hebben naar schatting 4,5 miljoen volwassenen moeite met één of meer van deze vaardigheden. Vaak wordt hiervoor de term 'laaggeletterdheid' gebruikt, al is die term eigenlijk te beperkt omdat het niet alleen om taal gaat. Mensen die moeite hebben met basisvaardigheden kunnen zich minder goed redden en hebben meer moeite om mee te doen in de samenleving. Hierbij gaat het om zowel NT1-ers als NT2-ers. NT1-ers zijn mensen die Nederlands als eerste taal kennen, dat is hun moedertaal. NT2-ers zijn mensen die Nederlands als tweede of derde taal kennen, zij zijn anderstalig.

1.1 Situatieschets

In Nederland heeft ongeveer 25% van de bevolking moeite met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden, volgens landelijke cijfers van Stichting Lezen en Schrijven. Recent onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Expertisepunt Basisvaardigheden, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), schat dit percentage voor Oldambt op circa 5%. Echter zijn de cijfers op gemeenteniveau op dusdanig weinig cijfers gebaseerd (kleine domein schatting), dat deze eigenlijk niet als betrouwbaar kunnen worden gezien. Ter vergelijking: buurgemeenten Eemsdelta en Het Hogeland komen uit op respectievelijk 28% en 25%.

Daarom hanteren we voor Oldambt het landelijke percentage als uitgangspunt voor dit beleidsplan.

1.2 Gevolgen

Als je moeite hebt met basisvaardigheden, dan is het moeilijk(er) om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Dit heeft gevolgen op verschillende domeinen:

- Armoede en schulden: voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen is essentieel voor financiële zelfredzaamheid. Voor laaggeletterden is het lastig om grip te houden op de eigen financiële situatie. Zij hebben vaak hulp nodig bij toeslagen, belastingaangifte en schuldhelpverlening. Uit onderzoek blijkt dat laaggeletterden ruim twee keer zo vaak onder de armoedegrens leven en vaker langdurig arm zijn.¹
- Werk en participatie: Van de laaggeletterden in Nederland tussen 16 en 65 jaar heeft 43% geen werk en/of is niet in opleiding. Laaggeletterden hebben meer moeite om werk te vinden en zijn vaker afhankelijk van een uitkering. Het ontwikkelen en onderhouden van basisvaardigheden vergroot de kansen op de arbeidsmarkt en maatschappelijke participatie.²
- Gezondheid: Laaggeletterden hebben over het algemeen een slechtere gezondheid. Meer dan 25% van de Nederlanders heeft moeite met het begrijpen van gezondheidsinformatie, zoals bijsluiters, doktersadvies of voedingsetiketten. Beperkte gezondheidsvaardigheden maken het lastig om ziekte-informatie te begrijpen en de juiste zorg te vinden, wat risico's voor de gezondheid vergroot.³

1.3 Aanleidingen voor dit beleidsplan

In gemeente Oldambt zijn al diverse stappen gezet om de basisvaardigheden te verbeteren, zoals het oprichten van het Taalhuis in 2016. Sindsdien zijn verschillende projecten gestart, zoals preventieprogramma's voor kinderen en initiatieven rond digitale vaardigheden. Deze projecten zijn

¹ Stichting Lezen en Schrijven, *Factsheet Laaggeletterdheid en Geld*, geraadpleegd 3 april 2026, <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/factsheet-laaggeletterdheid-en-geld>.

² Stichting Lezen en Schrijven, *Kennisblad Laaggeletterdheid*, 2025, file:///H:/Downloads/Kennisblad_Laaggeletterdheid_2025%20(2).pdf.

³ Stichting Lezen en Schrijven, *Kennisblad Laaggeletterdheid*.

waardevol, maar versnipperd en gericht op verschillende doelgroepen. Dit vormt een aanleiding voor een integrale aanpak.

Andere aanleidingen zijn:

- Verwachte toename van laaggeletterdheid: Ontwikkelingen zoals migratie en signalen over dalende leesvaardigheid onder jongeren vergroten de kans dat meer inwoners moeite krijgen met basisvaardigheden.
- Groeiende maatschappelijke complexiteit: De samenleving digitaliseert in hoog tempo. Steeds meer dienstverlening is digitaal. Dit versterkt de kwetsbaarheid van inwoners met beperkte digitale vaardigheden.
- Versterkte gemeentelijke regierol: Het Rijk heeft gemeenten vanaf 2024 meer taken en regie gegeven in de aanpak van basisvaardigheden (zie bijlage 3). Dit vraagt om een heldere koers, duidelijke prioriteiten en structurele samenwerking met partners.

Het doel is helder: een integrale aanpak van laaggeletterdheid in de gemeente Oldambt, zodat iedere inwoner met beperkte basisvaardigheden passende ondersteuning krijgt en actief kan deelnemen aan de samenleving. Dit beleidsplan beschrijft onze koers voor de komende vijf jaar en de speerpunten en ambities waarmee we de basisvaardigheden van onze inwoners willen versterken.

1.4 Realistische verwachtingen

Bij de aanpak van laaggeletterdheid is het belangrijk om realistische verwachtingen te hanteren, met name binnen de NT1-doelgroep. Deze doelgroep is divers en omvat ook inwoners voor wie een grote niveausprong niet haalbaar is, bijvoorbeeld vanwege een licht verstandelijke beperking, dyslexie of andere leerproblematiek. Voor deze inwoners is de doelstelling anders: de winst zit vooral in het vergroten van zelfvertrouwen, het verminderen van schaamte en het durven vragen van ondersteuning. De aanpak zit in het bieden van maatwerk: aangepaste programma's met kleinere leerstappen en meer herhaling. Samen draagt dit bij aan zelfredzaamheid en participatie. In het opstellen en uitvoeren van dit beleidsplan houden we hier nadrukkelijk rekening mee.

2. Probleemanalyse

Om inzicht te krijgen in de uitdagingen rondom basisvaardigheden is eerst gekeken naar landelijke signalen en onderzoeken, zoals die van kennisinstituut Stichting Lezen en Schrijven en andere relevante onderzoeken. Hieruit komen diverse knelpunten naar voren. Om te weten hoe deze uitdagingen zich in Oldambt manifesteren, zijn gesprekken gevoerd met collega's binnen de gemeente, maatschappelijke organisaties, taalcoaches, taalvrijwilligers en ervaringsdeskundigen.⁴

Uit deze gesprekken blijken een aantal terugkerende knelpunten, die aansluiten bij de landelijke signalen. Dit hoofdstuk beschrijft de grootste lokale uitdagingen en vormt de basis voor de uitgangspunten in hoofdstuk 4.

2.1 Bereik NT1-ers

Schaamte en onzichtbaarheid

Inwoners met beperkte basisvaardigheden zijn vaak moeilijk in beeld te krijgen. Landelijke onderzoeken, zoals die van Stichting Lezen en Schrijven, laten zien dat mensen zich schamen voor hun beperkte vaardigheden en dit daarom niet snel bespreekbaar maken. Zo zijn ze bijvoorbeeld bang dat ze minder waard zijn. Bovendien weten zij zich vaak goed te redden in het dagelijks leven. Zo benoemt Christa van Mourik, coördinator van het Expertisepunt basisvaardigheden vanuit Movisie, het volgende: "Mensen trainen bijvoorbeeld een olifantengeheugen of laten hun partner dingen opvangen en vaak weten ze zich daar behoorlijk mee te redden."⁵ Wanneer hun sociale vangnet wegvalt, kunnen problemen echter snel ontstaan.⁶

De gesprekken met het Taalnetwerk, een ervaringsdeskundige en taalcoaches bevestigen dit beeld lokaal. Zij geven aan dat mensen vaak niet benoemen dat ze hulp nodig hebben, uit angst dat ze de enige zijn die dit niet kunnen. Ook wordt beschreven dat zij zich vaak goed weten te redden en daardoor niet snel tegen knelpunten aanlopen. Wanneer er wel een uitdaging ontstaat, vragen zij vaak eerst hulp aan familie, vrienden of burens, bijvoorbeeld bij het invullen van formulieren of het lezen van brieven. Hierdoor blijven problemen vaak buiten beeld en wordt professionele ondersteuning niet snel gezocht. De behoeften van deze groep worden pas zichtbaar wanneer zij tegen een concreet probleem aanlopen, zoals solliciteren, werk behouden of officiële formulieren (zonder hulp) invullen.

Diversiteit binnen de doelgroep

Uit landelijk onderzoek blijkt dat een deel van de NT1-ers zich niet herkent in het stereotype beeld van laaggeletterdheid, dat vaak gaat over mensen die nauwelijks kunnen lezen of schrijven. Zo geeft onderzoeker Marieke Buisman aan: "In werkelijkheid is de 'gemiddelde volwassene' in deze groep moeilijker te typeren."⁷ Sommige mensen kunnen bijvoorbeeld wel eenvoudige teksten lezen, maar hebben moeite met complexere taken zoals het goed interpreteren van informatie. Hierdoor herkennen zij zichzelf niet altijd in de term "laaggeletterdheid" en voelen zij zich minder

⁴ Taalvrijwilligers bieden individuele ondersteuning aan inwoners met beperkte basisvaardigheden binnen het Taalhuis. Taalcoaches zijn in dienst van Afeer en vervullen een vergelijkbare rol, maar richten zich op collega's binnen de organisatie.

⁵ Stichting Zorg+Welzijn, *Laaggeletterdheid: 'Je gaat het pas zien als je het doorhebt'*, 8 september 2021, geraadpleegd 3 april 2026, <https://www.zorgwelzijn.nl/laaggeletterdheid-je-gaat-het-pas-zien-als-je-het-doorhebt/>.

⁶ Stichting Lezen en Schrijven, *Hoe bereik je mensen die moeite hebben met lezen en schrijven?*, 2024, geraadpleegd op 3 april, 2026, https://basisvaardigheden.nl/sites/default/files/2024-05/Vinden%20en%20bereiken%20NT1_1.pdf. Stichting Lezen en Schrijven, *Doelgroepen in de aanpak van laaggeletterdheid*, 3 september 2021, geraadpleegd 3 april 2026, <https://basisvaardigheden.nl/kennisbank/doelgroepen-de-aanpak-van-laaggeletterdheid>.

⁷ M. Buisman, *Lage basisvaardigheden: Tijd voor een realistische blik op de cijfers*, in E. Bohnenn, M. Elderenbosch, A. Schrijvers & B. Vaske (Eds.), *Leren in de educatie: Lesgeven, begeleiden en faciliteren* (Den Haag: Stichting Expertisecentrum Oefenen.nl, 2025).

aangesproken door initiatieven die hierop gericht zijn. Om die reden zullen zij minder snel gebruikmaken van bestaand aanbod en ondersteuning vermijden.⁸

Ook uit de gesprekken met de taalhuiscoördinator, de taalcoaches en de ervaringsdeskundige blijkt dit beeld. Er heerst een stereotypisch beeld van laaggeletterdheid, waarbij het vaak wordt gekoppeld aan een laag opleidingsniveau of zelfs analfabetisme. Dit kan ervoor zorgen dat bepaalde communicatie niet aanspreekt. Lokaal zien we bijvoorbeeld bewoners die zich goed kunnen uitdrukken in dialect, maar moeite hebben met het gebruik van het Algemeen Nederlands. Ook zij herkennen zich niet in het woord 'laaggeletterd' en voelen zich daardoor minder aangesproken. Het benadrukt het belang van maatwerk: er is geen "one size fits all" als het gaat om het bereiken en ondersteunen van deze doelgroep.

Toegankelijkheid en onzichtbaarheid

Landelijke signalen, zoals beschreven door Stichting Lezen en Schrijven, geven aan dat de doelgroep behoefte heeft aan aanbod dat dichtbij en laagdrempelig is, bijvoorbeeld in buurthuizen.⁹

Onze gesprekken met lokale professionals en vrijwilligers bevestigen dit beeld. Zo blijkt dat het vaak lastig is om bewoners daadwerkelijk te laten deelnemen aan activiteiten of cursussen. Een belangrijke factor hierbij is de ervaren drempel van locaties. Sommige bewoners vinden plekken zoals een bibliotheek spannend of onbekend. Ook kan de angst dat deelname geld kost een rol spelen, waardoor sommige bewoners terughoudend zijn. Daarnaast is een groot deel van de voorzieningen geconcentreerd in Winschoten. Collega's geven aan dat regelmatig de vraag wordt gesteld: "Moeten we daarvoor helemaal naar Winschoten?" Voor inwoners uit omliggende dorpen kan dit een extra belemmering vormen.

2.2 Ondersteuning NT2-ers

Landelijk blijkt dat NT2-ers vaak extra ondersteuning nodig hebben om hun taalvaardigheid goed te ontwikkelen. Marieke Buisman benoemt hierbij: "De NT2-groep heeft meestal geen onderwijs in Nederland gevolgd en is minder vertrouwd met de Nederlandse taal. Daarom is het belangrijk om naast lezen en schrijven ook spreek- en luistervaardigheid actief te ontwikkelen."

Uit gesprekken met collega's van Inburgering blijkt dat dit ook lokaal het geval is. Hoewel veel NT2-ers taallessen volgen tijdens het inburgeringstraject, voelen zij zich onzeker en hebben langdurige ondersteuning nodig. Ook na hun inburgering blijft extra taalondersteuning gewenst. We zien daarnaast een behoefte aan digitale cursussen, bijvoorbeeld gericht op het gebruik van Nederlandse overheidssystemen.

Verder zien we lokaal nog een andere uitdaging. NT2-ers melden zich relatief snel aan voor hulp of cursussen. Door de grote instroom kan de aandacht en capaciteit voor het bereiken van NT1-ers echter onder druk komen te staan. Bij sommige initiatieven, zoals het Taalhuis, werken we daarom toe naar het bewust prioriteit geven aan NT1-ers, omdat zij moeilijker te bereiken zijn. Dit roept de vraag op of er op langere termijn voldoende aanbod overblijft voor NT2-ers, zowel tijdens het inburgeringstraject als daarna. Uit de gesprekken blijkt dat dit een lokaal knelpunt gaat vormen.

2.3 Basisvaardigheden jeugd

De ontwikkeling van basisvaardigheden begint al in de voorschoolse periode (circa 2 jaar). Stichting Lezen en Schrijven beschrijft dat kinderen van ouders met beperkte basisvaardigheden vaker met

⁸ M. Buisman, *Lage basisvaardigheden: Tijd voor een realistische blik op de cijfers*.

⁹ Stichting Lezen en Schrijven, *Hoe bereik je mensen die moeite hebben met lezen en schrijven?*.

een taalachterstand aan de basisschool beginnen.¹⁰ Deze achterstand werkt door in de basisschoolleeftijd: de verschillen tussen leerlingen nemen toe. Naast de rol van ouders, zijn de kwaliteit van het onderwijs, beperkte leesmotivatie en de invloed van digitale communicatie belangrijke factoren. De problemen worden het meest zichtbaar in de middelbare schoolleeftijd. Recente *Programme for International Student Assessment (PISA)-2022* resultaten laten een zorgwekkende daling zien in leesvaardigheid van 15-jarigen.¹¹ Het niveau van begrijpend lezen zit onder de Europese norm, met negatieve gevolgen voor school, arbeidsmarkt en samenleving.

Deze landelijke ontwikkelingen worden ook lokaal in Oldambt herkend. Uit gesprekken met het Taalnetwerk, de taalcoaches en de participatieraad blijkt dat regelmatig jongeren het voortgezet onderwijs verlaten met onvoldoende basisvaardigheden.

Daarnaast blijkt uit gesprekken met scholen dat sommige ouders schoolcommunicatie en -processen niet goed begrijpen. Hierdoor kunnen zij hun kinderen minder goed ondersteunen bij schoolwerk, wat het risico vergroot dat beperkte basisvaardigheden van generatie op generatie worden doorgegeven.

Door werkdruk, personeelstekorten en andere problematiek lukt het scholen niet altijd om taalachterstanden tijdig te signaleren of op te pakken. Het is dus van belang dat jongeren het zelf ook aangeven wanneer ze iets niet begrijpen. Door schaamte en onzekerheid gebeurt dit niet altijd en worden problemen pas laat zichtbaar.

2.4 Digitale vaardigheden

Naast taal en rekenen spelen digitale vaardigheden een steeds grotere rol in het dagelijks functioneren. Landelijke signalen laten zien dat een gebrek aan digitale vaardigheden kan leiden tot problemen bij het regelen van zaken met de overheid, zorginstanties of andere organisaties. Inwoners die onvoldoende digitaal vaardig zijn, zijn bovendien kwetsbaarder voor online fraude.

Uit gesprekken met lokale professionals blijkt dat inwoners in Oldambt hier ook steeds vaker tegenaan lopen. Zo hebben zij vragen die sterk uiteenlopen: voor sommigen gaat het om relatief eenvoudige handelingen, zoals werken met een tekstverwerkingsprogramma, terwijl anderen moeite hebben met basale digitale taken, zoals het aanvragen of gebruiken van DigiD.

Daarnaast merken medewerkers binnen de gemeente steeds vaker dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt onvoldoende digitale basisvaardigheden hebben. Mensen die bijvoorbeeld lange tijd niet hebben gewerkt, hebben deze vaardigheden niet kunnen ontwikkelen. Dit vormt een belangrijk knelpunt voor hun participatie op de arbeidsmarkt.

2.5 Rol van organisaties en professionals

Professionals kunnen een belangrijke rol spelen bij het signaleren van mensen met beperkte basisvaardigheden en het bieden van ondersteuning. Landelijke signalen, zoals beschreven door Stichting Lezen en Schrijven, laten zien dat dit in de praktijk vaak lastiger is dan het lijkt. Het herkennen van iemand met beperkte vaardigheden kan moeilijk zijn, omdat diegene ook als onverschillig of ongemotiveerd kan worden gezien. Daarnaast vinden veel professionals het lastig om het gesprek hierover op een respectvolle manier aan te gaan.¹²

¹⁰ Stichting Lezen en Schrijven, *1 op de 9 ouders met minderjarige kinderen is laaggeletterd*, geraadpleegd 3 april 2026, <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/1-op-de-9-ouders-met-minderjarige-kinderen-laaggeletterd>.

¹¹ M. R. M. Meelissen, N. A. M. Maassen, J. Gubbels, A. M. L. van Langen, J. Valk, C. Dood, I. Derks, M. In 't Zandt & M. Wolbers, *Resultaten PISA-2022 in vogelvlucht*, Universiteit Twente, 2023, <https://doi.org/10.3990/1.9789036559461>.

¹² Stichting Lezen en Schrijven, *Hoe bereik je mensen die moeite hebben met lezen en schrijven?*.

Deze uitdagingen komen ook lokaal terug. Medewerkers en vrijwilligers van maatschappelijke organisaties en van de gemeente komen regelmatig in contact met inwoners met beperkte basisvaardigheden. Toch blijkt uit de gesprekken dat herkenning en bespreekbaarheid van laaggeletterdheid niet vanzelfsprekend zijn.

Een deel van deze medewerkers en vrijwilligers vindt het lastig om signalen te herkennen. Veel inwoners zijn goed in staat hun problemen te maskeren, waardoor het lastig is om het onderwerp op een respectvolle manier bespreekbaar te maken. Wanneer het onderwerp wél wordt benoemd, kan dit soms defensieve reacties oproepen, bijvoorbeeld: “Ik ben toch niet laaggeletterd.” De medewerkers en vrijwilligers geven aan dat zij behoefte hebben aan handvatten om signalen te herkennen, het gesprek aan te gaan en inwoners passend door te verwijzen.

Zelfs wanneer problemen worden gesignaleerd, is het voor medewerkers en vrijwilligers vaak onduidelijk waar zij inwoners naartoe kunnen verwijzen. Uit de gesprekken blijkt dat zowel bij bewoners als bij de maatschappelijke organisaties en de gemeente de bekendheid met het bestaande aanbod beperkt is. Hierdoor kan het gebeuren dat signalen wel worden herkend, maar dat de stap naar passende ondersteuning niet wordt gezet.

2.6 Gebrek aan overzicht en samenwerking

Een terugkerende lokale uitdaging die uit de gesprekken met medewerkers en vrijwilligers van maatschappelijke organisaties en de gemeente naar voren komt, is het gebrek aan overzicht van bestaande initiatieven. Dit sluit aan bij het punt hierboven.

Verschillende organisaties bieden activiteiten of ondersteuning aan op het gebied van basisvaardigheden, maar zijn niet altijd goed op de hoogte van elkaars aanbod. Hierdoor vindt onvoldoende doorverwijzing plaats en wordt er niet altijd in elkaars verlengde gewerkt. Dit leidt tot gemiste kansen voor effectieve ondersteuning van inwoners en samenwerking.

2.7 Begrijpelijkheid van communicatie

Tot slot blijkt uit gesprekken met taalcoaches, collega's binnen de gemeente en de participatieraad dat begrijpelijke communicatie een belangrijke uitdaging vormt. Dit geldt zowel voor communicatie vanuit de gemeente zelf als van andere overheidsinstanties en externe organisaties. Medewerkers en vrijwilligers signaleren dat inwoners regelmatig contact opnemen omdat zij brieven of formulieren niet begrijpen.

Veel communicatie in de samenleving is opgesteld op een relatief hoog taalniveau. Hierdoor kan informatie voor inwoners met beperkte basisvaardigheden moeilijk te begrijpen zijn. Dit kan leiden tot onzekerheid, fouten bij het invullen van formulieren of het niet tijdig reageren op belangrijke informatie.

2.8 Conclusie

De probleemanalyse laat zien dat inwoners met beperkte basisvaardigheden te maken hebben met diverse uitdagingen: sommige groepen zijn moeilijk te bereiken, het aanbod is versnipperd, en de drempel om deel te nemen is hoog. Daarnaast speelt het gebrek aan overzicht bij organisaties en de begrijpelijkheid van communicatie een belangrijke rol. Voor NT1-ers en NT2-ers gelden deels verschillende behoeften en prioriteiten, wat vraagt om een gerichte en samenhangende aanpak.

Deze uitdagingen worden samengebracht in onderstaande speerpunten:

1. Preventie
2. Versterking van basisvaardigheden bij volwassenen
3. Samenhang en regie
4. Toegankelijke communicatie en dienstverlening

Deze speerpunten vormen de basis voor mogelijke interventies en ambities die worden toegelicht in hoofdstuk 4.

3 Huidige aanpak.

Hoewel sinds 2016 geen nieuwe structurele beleidsstappen zijn gezet, betekent dit niet dat de gemeente stilzit. We zijn ons bewust van het belang van basisvaardigheden en hebben in de afgelopen jaren diverse interventies ontwikkeld die, direct of indirect, bijdragen aan het versterken van de vaardigheden van onze inwoners.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de huidige gemeentelijke inzet, waarbij duidelijk wordt op welke manier inwoners ondersteuning krijgen bij het verbeteren van hun lees-, schrijf-, reken- en digitale vaardigheden.

3.1 Het Taalhuis

Het Taalhuis, geïntroduceerd in 2016 met een taalhuiscoördinator, vormt de kern van de gemeentelijke aanpak van laaggeletterdheid, met name gericht op NT1-sprekers. Inwoners kunnen hier terecht met leervragen over lezen, schrijven, rekenen en sinds kort ook digitale basisvaardigheden.

De taalhuiscoördinator bespreekt tijdens wekelijkse spreekuren de vraag van de deelnemer en verwijst door naar passende leertrajecten, formeel of informeel. Informele trajecten worden begeleid door taalvrijwilligers, die na een training van vier dagdelen individueel ondersteuning bieden. Het Taalhuis biedt hiervoor ruimte, boeken en oefenmateriaal in Winschoten, waardoor leren laagdrempelig en toegankelijk is.

3.2 Alfa college

Naast het Taalhuis zet de gemeente ook in op formele en nonformele educatie via het Alfa College, waarmee volwassenen hun basisvaardigheden kunnen versterken. Hierbij gaat het zowel om NT1- als NT2-sprekers. Het verschil met het Taalhuis is dat het Alfa College meer onderwijsgericht werkt in groepsverband, terwijl het Taalhuis juist individuele begeleiding biedt.

3.3 Breder NT1-aanbod

Naast het Taalhuis en het Alfa College zet de gemeente sinds kort in op camouflage-aanbod: activiteiten waarbij aandacht voor basisvaardigheden aanwezig is, maar niet expliciet als doel wordt genoemd.

In 2026 wordt dit bijvoorbeeld ingezet via een kookcursus, waarin deelnemers op een informele manier lezen, schrijven en rekenen oefenen (bijvoorbeeld recepten lezen of hoeveelheden berekenen). Het doel is om NT1-sprekers laagdrempelig te bereiken en hun basisvaardigheden op een natuurlijke manier te versterken.

3.4 Preventie/gezinsaanpak

Om taalachterstanden vroegtijdig te voorkomen, ondersteunt de gemeente verschillende initiatieven:

- BoekStart voor baby's en BoekStart op de kinderopvang: richten zich op vroege taalontwikkeling, vergroten woordenschat en stimuleren ouderbetrokkenheid.
- Bibliotheek op School (primair en voortgezet onderwijs): structurele samenwerking met scholen om leesplezier, taalontwikkeling en digitale geletterdheid te versterken.
- VoorleesExpress: vergroot de taalvaardigheid van kinderen in kwetsbare gezinnen en stimuleert bij ouders deelname aan het Taalhuis.

3.5 Digitale vaardigheden

Om inwoners te ondersteunen in de digitale samenleving, biedt de gemeente diverse trajecten:

- Ruby: fysieke locatie voor workshops en individuele begeleiding op het gebied van digitale basisvaardigheden, digitale veiligheid en toepassingen in werk en zorg, gericht op zowel bewoners als ondernemers.
- Cursussen via de bibliotheek: online en offline modules voor volwassenen om basis- en digitale vaardigheden te oefenen, variërend in niveau en soms gericht op specifieke onderdelen, zoals het digitaal regelen van gezondheidszaken.
- Informatiepunt Digitale Overheid (IDO): inwoners kunnen hier terecht met vragen over digitale overheid en ondersteuning bij digitale formulieren.
- Digicoaches (via Sociale Agenda Nij Begun): persoonlijke begeleiding en doorverwijzing naar aanvullende cursussen, gericht op het vergroten van digitale zelfredzaamheid. Dit moet nog worden opgestart; de verwachting is dat dit eind 2026 van start gaat.

3.6 Aanbod voor NT2-sprekers

Voor anderstaligen biedt de bibliotheek, in opdracht van de gemeente, het Taalcafé, een laagdrempelige ontmoetingsplek waar deelnemers Nederlands kunnen oefenen en elkaar beter leren kennen.

Daarnaast kunnen NT2-deelnemers en hun gezinnen gebruikmaken van het brede gemeentelijke aanbod, zoals het Alfa College, preventieprojecten en digitale vaardigheidstrajecten. Zo wordt taalondersteuning gecombineerd met toegang tot andere leer- en ontwikkelingsmogelijkheden.

3.7 Integrale samenwerking

De gemeente werkt daarnaast actief aan bewustwording bij verschillende organisaties en partijen en stimuleert verbindingen tussen hen, zodat bewoners sneller en effectiever worden doorverwezen naar passend aanbod.

- Taalnetwerk: samenwerking tussen gemeente, bibliotheek, welzijnsorganisatie, ROC en sociaal ontwikkelbedrijf. Gezamenlijk streven we naar een breder bereik onder NT1-ers, met als doel het aantal volwassenen in de gemeente te vergroten dat voldoende beheersing heeft van de basisvaardigheden.
- Maatwerktraject: koppelt de aanpak van laaggeletterdheid aan andere beleidsterreinen, zoals armoede en schuldhulpverlening, zodat inwoners integraal worden ondersteund.

Bijlage 2 bevat een overzicht van interventies van de gemeente en van andere organisaties die zich inzetten voor het versterken van basisvaardigheden.

4. Ambities

Ons doel is dat iedere inwoner van Oldambt zo volwaardig mogelijk kan deelnemen aan de samenleving: informatie begrijpen, zelfstandig zaken regelen en meedoen in onderwijs, werk, zorg en sociale contacten. Bovenstaande doelstellingen sluiten aan bij de uitgangspunten van het Oldambster Perspectief (zie bijlage 3).

Zoals gepresenteerd in hoofdstuk 3, worden er diverse interventies door de gemeente en andere partijen georganiseerd. In dit hoofdstuk staan onze ambities om inwoners met beperkte basisvaardigheden nog beter te ondersteunen en te bereiken. De genoemde speerpunten vanuit de probleemanalyse in hoofdstuk 2 vormen hierin het kader.

4.1 Preventie

We investeren in een sterke basis bij de jeugd, met aandacht voor taalontwikkeling vanaf jonge leeftijd. Vroegtijdige aandacht voor basisvaardigheden voorkomt dat problemen later groter worden en versterkt zo de brede welvaart van de gemeente. Uit bijlage 2 blijkt dat er al veel inzet plaatsvindt op preventie en de gezinsaanpak. Met initiatieven zoals de VoorleesExpress is daar ook weer een belangrijke stap in gezet.

Tegelijkertijd zien we kansen om de ondersteuning verder te versterken, met name in het voortgezet en speciaal onderwijs. Dit betreft het vergroten van bewustwording rondom basisvaardigheden, het versterken van vaardigheden bij jongeren zelf, en het inzetten van ervaringsdeskundigen en ambassadeurs om het onderwerp herkenbaar en bespreekbaar te maken. We verwachten dat de brugfunctionarissen van Nij Begun een waardevolle rol kunnen vervullen in de vroegsignalering en doorverwijzing.

Daarnaast zoeken we de samenwerking met het regulier onderwijs. Met de ontwikkelingen tot inclusief onderwijs in 2035, willen we beter aansluiten bij actuele uitdagingen die ouders ervaren binnen het onderwijs. De gezinsaanpak kan hierin een mooie rol spelen: ouders ontvangen ondersteuning bij hun eigen basisvaardigheden en kunnen hun kinderen beter begeleiden in onderwijs en ontwikkeling.

Ambities:

- Versterken van basisvaardigheden bij kinderen en jongeren, met bijzondere aandacht voor leerlingen in het voortgezet en speciaal onderwijs.
- Vergroten van bewustwording rondom basisvaardigheden bij jongeren, ouders en betrokken professionals.
- Benutten van ervaringsdeskundigen en ambassadeurs om basisvaardigheden herkenbaar en bespreekbaar te maken.
- Ondersteunen van ouders bij hun eigen basisvaardigheden, zodat zij beter in staat zijn hun kinderen te begeleiden in onderwijs en ontwikkeling en tegelijkertijd hun eigen laaggeletterdheid of andere uitdagingen aanpakken.
- Samenwerken met scholen om aan te sluiten bij actuele uitdagingen die ouders ervaren binnen het onderwijsproces

4.2 Versterking van basisvaardigheden bij volwassenen

Onze prioriteit binnen dit speerpunt ligt bij NT1-ers. We hebben nog heel veel stappen te zetten om deze groep goed te bereiken. Tegelijkertijd verliezen we de NT2-ers niet uit het oog.

NT1-ers

We bieden op dit moment al ondersteuning, zowel binnen een onderwijssetting als individuele begeleiding in de bibliotheek. Zoals genoemd in de probleemanalyse bereiken we echter nog veel mensen niet, vanwege fysieke en mentale drempels. Hier willen we actief op inzetten.

Om NT1-ers beter te bereiken, willen we drempels verlagen en het aanbod laagdrempelig en toegankelijk maken, bijvoorbeeld door voorzieningen te verbinden met locaties waar inwoners al aanwezig zijn. Dit betekent dat er ook buiten Winschoten voorzieningen zijn. We sluiten hierbij aan bij het wijk- en dorpsgericht werken. Ook willen we in onze communicatie toegankelijk zijn. Een mogelijkheid hierbij is het gebruik van het Gronings dialect als middel om inwoners beter te bereiken.

Daarnaast doorbreken we actief het taboe rondom beperkte basisvaardigheden. We zetten in op bewustwording en herkenning, zodat inwoners zien dat zij niet de enigen zijn met deze uitdagingen. Zo verminderen we schaamte en zorgen we ervoor dat mensen zich veilig voelen om hulp te vragen. Daarnaast stimuleren we ervaringsdeskundigen om hun deelname en positieve ervaringen te delen binnen hun eigen omgeving, zodat dit wordt genormaliseerd. Hierdoor ontstaat een olievlekwerking en wordt het bereik verder vergroot.

We verbreden het aanbod door leren te combineren met activiteiten die inwoners aanspreken, zoals kookcursussen of creatieve workshops (bijvoorbeeld theater). Dit 'camouflage-aanbod' laat NT1-ers basisvaardigheden oefenen in de context van de dagelijkse praktijk en verlaagt zo de drempel om deel te nemen. Zo hopen we ook een bredere doelgroep te bereiken. We zorgen ervoor dat dit aanbod gevarieerd is, zodat het aansluit bij verschillende interesses. Ook laten we ons, specifiek ten aanzien van het camouflage-aanbod, inspireren door voorbeelden elders. Binnen de Arbeidsmarkt Regio Groningen (AMR) wordt breder ingezet op camouflage-inzet (zie bijlagen). De insteek is om hierin goed van elkaar te leren.

Ambities:

- Het vergroten van deelname aan leeractiviteiten door het aanbod dichtbij inwoners en in hun leef- en/of werkomgeving aan te bieden, én door in de communicatie aan te sluiten bij hun leefwereld en taalgebruik.
- Het bevorderen van bewustwording, zodat inwoners met beperkte basisvaardigheden geen taboe ervaren in het bespreekbaar maken van de problematiek.
- Het bieden van gevarieerde en laagdrempelige leermogelijkheden die aansluiten bij de verschillende achtergronden en hulpvragen van NT1-ers.

NT2-ers

Binnen het Taalhuis willen we de focus verleggen naar NT1-sprekers, omdat de combinatie van NT1 en NT2 in de praktijk lastig blijkt door verschillen in behoeften en bereik.

Voor NT2-sprekers blijft het Taalcafé beschikbaar als laagdrempelige plek om Nederlands te oefenen. Voor sommige NT2-ers is dit aanbod voldoende, maar er is ook een aanzienlijke behoefte aan extra ondersteuning. Daarom willen we onderzoeken of een apart begeleidingstraject voor NT2-sprekers kan worden opgezet, met eigen materiaal en geschikte werkvormen. Daarbij wordt rekening gehouden met een overbruggingsperiode, waarin NT2-ers tot er nieuw aanbod is nog terecht kunnen bij het Taalhuis.

Ambitie:

- Verkennen van aanvullende individuele begeleiding gericht op NT2-sprekers

4.3 Samenhang en regie

Organisaties en professionals spelen een belangrijke rol in het signaleren van laaggeletterdheid en het doorverwijzen naar passend aanbod. Daarom investeren we in bewustwording, samenwerking en kennisdeling.

Overzicht van aanbod

Om het overzicht en de efficiëntie van het aanbod te behouden, brengen we alle bestaande interventies gestructureerd in kaart en zorgen we dat deze regelmatig geactualiseerd worden. Bijlage 2 vormt een eerste stap in dit overzicht, waarmee zichtbaar wordt welke ondersteuning beschikbaar is, waar deze plaatsvindt en voor welke doelgroep. Dit helpt ook om eventuele gaten in het aanbod te signaleren en bestaande interventies beter op elkaar af te stemmen.

Netwerk versterken

Hoewel er al stappen zijn gezet via het Taalnetwerk en het Maatwerktraject, zijn nog niet alle organisaties betrokken. Daarom blijven we actief investeren in het faciliteren van ontmoeting binnen het netwerk, het inspireren van het netwerk, en het betrekken van nieuwe partners. Hoe meer vindplaatsen we bereiken, hoe groter de kans dat inwoners tijdig worden doorverwezen naar passende ondersteuning. Hierbij kan worden gedacht aan plekken waar veel bewoners komen, zoals huisartspraktijken, apothekers, en verenigingen.

Bewustwording

We zetten in op het vergroten van bewustwording bij zowel collega's binnen de gemeente als bij externe organisaties en partners. Door regelmatig aandacht te besteden aan het onderwerp, bijvoorbeeld via campagnes of voorlichting, blijft het belang van basisvaardigheden onder de aandacht.

Handvatten voor professionals

Het is belangrijk dat professionals weten hoe zij laaggeletterdheid kunnen herkennen, bespreekbaar maken en doorverwijzen. Beleidsmatig zorgen we dat er voldoende mogelijkheden zijn voor kennisontwikkeling en ondersteuning van professionals, zodat zij effectief in hun rol kunnen handelen.

Ambities:

- Zorgen voor een actueel en overzichtelijk beeld van alle interventies.
- De regierol binnen het netwerk behouden en versterken.
- Nieuwe vindplaatsen en partners betrekken bij doorverwijzing en signalering.
- Bewustwording over basisvaardigheden vergroten bij professionals en organisaties.
- Professionals ondersteunen met kennis en handvatten om laaggeletterdheid te herkennen en bespreekbaar te maken.

4.4 Toegankelijke communicatie en dienstverlening

Tot slot is het belangrijk dat de communicatie en dienstverlening van de gemeente begrijpelijk en toegankelijk zijn voor alle inwoners, ook voor mensen met beperkte basisvaardigheden.

Binnen verschillende afdelingen wordt hier al aan gewerkt, maar een meer gestructureerde aanpak ontbreekt nog. Omdat dit een organisatiebrede opgave is, leggen we verbinding met de afdeling Communicatie om te werken aan structurele borging.

Vanuit dit beleidsplan nemen we vooral een aanjaagrol. We attenderen collega's op het belang van begrijpelijke taal en stimuleren initiatieven die bijdragen aan toegankelijke communicatie.

Ambities:

- Zorgen dat ondersteuning bij basisvaardigheden zichtbaar en vindbaar is op momenten en plekken waar inwoners vastlopen, zowel in fysieke als digitale dienstverlening.

- Intern aandacht blijven vragen voor begrijpelijke taal en toegankelijke communicatie, onder andere via campagnes en kennisdeling.
- Een structurele aanpak opzetten om deze ambitie te borgen, bijvoorbeeld in samenwerking met een marketingbureau.

4.5 Uitvoering

De genoemde speerpunten en ambities schetsen een duidelijke richting voor de komende jaren. Om hier concrete invulling aan te geven, zullen jaarlijkse uitvoeringsagenda's worden opgesteld.

We monitoren daarvoor de effecten van de ingezette activiteiten, om de acties van het jaar erna te bepalen en eventueel bij te stellen. Hierover meer in hoofdstuk 6.

5. Financiën

De gemeente Oldambt maakt gebruik van verschillende landelijke en regionale middelen voor het versterken van basisvaardigheden:

- **Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)-middelen:** dit betreft een specifieke uitkering (SPUK) gericht op het bestrijden van onderwijsachterstanden. De Bibliotheek op School (dBos) en BoekStart worden uit dit budget gefinancierd.
- **Bibliotheekbudget:** het bibliotheekbudget bestaat uit middelen uit het gemeentefonds. Uit dit budget worden diverse programma's van de bibliotheek bekostigd. Voorbeelden zijn de Taalhuiscoördinator, digitale cursussen en de VoorleesExpress.
- **Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)-middelen:** deze middelen worden vanuit het Rijk aan centrumgemeente Groningen toegewezen, voor de financiering van volwasseneducatie. Hiermee worden o.a. het volwassenonderwijs van het Alfa College, de Taalhuiscoördinator, en programma's uit het Regionaal Plan van Aanpak Basisvaardigheden (zie bijlage 3) bekostigd.
- **Regionale Decentralisatie Uitkering (DUI)-middelen:** als Arbeidsmarktregio ontvangen we een Regionale Decentralisatie Uitkering, die we regionaal mogen inzetten voor de uitvoering van activiteiten op het gebied van taalvaardigheid. Gemeente Groningen is budgethouder. Deze middelen worden gebruikt voor de uitvoering van het Regionaal Plan van Aanpak Basisvaardigheden, waaronder inzet op campagnes.
- **Subsidie Provincie Groningen Camouflage Aanbod:** deze middelen zijn specifiek bedoeld voor het camouflage-aanbod. In 2026 wordt de subsidie ingezet voor het organiseren van een kookcursus.

In tabel 1 is een overzicht opgenomen van de budgetten die zijn vastgesteld in onze eigen begroting of die van de gemeente Groningen, en die beschikbaar zijn voor de inzet van basisvaardigheden. In deze tabel is geen rekening gehouden met indexatie. Daarnaast betreft een deel van de middelen incidentele budgetten. Indien deze incidentele budgetten wegvallen, heeft dit invloed op de beschikbare inzet. In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van de verwachte jaarlijkse kosten van de huidige inzet gedurende de looptijd van het beleidsplan.

Tabel 1: verwacht beschikbaar budget:

OAB	€230.000,-
Bibliotheekbudget	€84.367,-
SPUK IDO	€39.882,-
WEB-middelen	€196.904,-
Subsidie Provincie¹³	€10.000,-
Regionale DUI-middelen¹⁴	€160.000,-
Totale inkomsten	€721.153,-

Tabel 2: verwachte kosten:

Programma's bibliotheek jeugd (dBos, Boekstart en de Voorleesexpress)	€237.334,-
Programma's bibliotheek digitale vaardigheden/IDO	€57.105,-
Programma's bibliotheek campagnes	€9.583,-
Programma bibliotheek Taalcafé	€5.117,-
Inzet camouflage aanbod	€10.000,-
Taalhuiscoördinator	€85.877,-
Volwasseneducatie	€145.505,97,-
Uitvoering Regionaal Plan van Aanpak Basisvaardigheden	€167.926,-
Totale uitgaven	€718.447,97,-

NB: RUBY valt hier niet onder en wordt bekostigd vanuit het Nationaal Programma Groningen.

Om de uitvoeringsagenda volledig te realiseren, is aanvullende financiering nodig voor specifieke activiteiten. In de kadernota is voor deze activiteiten een totaalbedrag van €120.500 per jaar opgenomen:

Activiteit	Kosten per jaar
Inzet VO en Speciaal Onderwijs scholen	€50.000
Inzet bewustwording jeugd	€500
Individuele begeleiding NT2-doelgroep	€25.000
Inzet camouflageaanbod	€10.000
Inzet handvatten professionals	€25.000
Inzet bewustwording algemeen (campagnes)	€10.000
Totaal	€120.500

Met deze extra middelen kan de gemeente een grondige en integrale aanpak van basisvaardigheden realiseren, waarbij zowel NT1- als NT2-deelnemers worden bereikt, preventie wordt versterkt, en campagnes en bewustwording effectief worden ingezet.

¹³ Deze middelen lopen in ieder geval tot en met 2027.

¹⁴ Deze middelen loopt tot en met 2028.

6. Monitoring en Evaluatie

Een effectieve aanpak van basisvaardigheden vraagt om structurele monitoring én ruimte voor bijsturing. Monitoring vindt plaats op basis van zowel kwantitatieve gegevens als kwalitatieve ervaringen uit het netwerk. De gemeente coördineert dit proces en zorgt dat betrokken partners zijn aangesloten. Op basis van de opgehaalde informatie wordt inzichtelijk gemaakt wat wel en niet effectief is, zodat waar nodig gericht kan worden bijgestuurd.

6.1 Monitoring

Jaarlijkse monitoring door Biblionet

Biblionet Groningen levert jaarlijks een jaarverslag aan waarin onder andere wordt opgenomen:

- het aantal bereikte inwoners via het Taalhuis
- deelname aan informele leertrajecten
- gebruik van digitale cursussen

Deze gegevens vormen de belangrijkste kwantitatieve basis voor de monitoring van dit programma.

Outcome en impactmetingen

Verder maken we gebruik van de SAVE Monitor (Scientific Analysis and Valorisation of Education for Adults) van prof. dr. Maurice de Greef. De monitor biedt inzicht in de impact van trajecten gericht op basisvaardigheden binnen de AMR Groningen.

Aanvullende signalen vanuit partners en collega's

Naast bovenstaande kwantitatieve gegevens worden ook kwalitatieve signalen verzameld vanuit:

- collega's
- taalnetwerk
- taalvrijwilligers en taalcoaches
- ervaringsdeskundigen
- scholen en kinderopvang

Hierbij gaat het bijvoorbeeld om ervaren drempels, succesverhalen, doorverwijzingsvragen, verhaal achter de cijfers en opvallende ontwikkelingen.

6.2 Jaarlijkse evaluatie

De gemeente organiseert jaarlijks een evaluatiemoment met verscheidene betrokken partijen.

Tijdens deze bijeenkomst worden:

- de resultaten uit het jaarverslag van Biblionet besproken
- ervaringen en signalen uit het netwerk gedeeld
- knelpunten en kansen geïnventariseerd
- noodzakelijke bijstellingen in het uitvoeringsprogramma bepaald

Op basis hiervan worden jaarlijks accenten gelegd binnen de uitvoering.

7. Bronvermelding

Buisman, M. (2025). *Lage basisvaardigheden: Tijd voor een realistische blik op de cijfers*. In E. Bohnenn, M. Elderenbosch, A. Schrijvers & B. Vaske (Eds.), *Leren in de educatie: Lesgeven, begeleiden en faciliteren*. Den Haag: Stichting Expertisecentrum Oefenen.nl.

Janssens, R. (2025). *Een investering waard: Basisvaardigheden als breekijzer om mee te kunnen doen*. Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).
<https://www.lezenenschrijven.nl/sites/default/files/2026-03/Essay%20Een%20investering%20waard%20-%20basisvaardigheden%20als%20breekijzer%20om%20mee%20te%20kunnen%20doen.pdf>

Meelissen, M. R. M., Maassen, N. A. M., Gubbels, J., van Langen, A. M. L., Valk, J., Dood, C., Derks, I., In 't Zandt, M., & Wolbers, M. (2023). *Resultaten PISA-2022 in vogelvlucht*. Universiteit Twente.
<https://doi.org/10.3990/1.9789036559461>.

Stichting Lezen en Schrijven. (2021, 3 september). *Doelgroepen in de aanpak van laaggeletterdheid*.
<https://basisvaardigheden.nl/kennisbank/doelgroepen-de-aanpak-van-laaggeletterdheid>.

Stichting Lezen en Schrijven. (2024). *Hoe bereik je mensen die moeite hebben met lezen en schrijven?* https://basisvaardigheden.nl/sites/default/files/2024-05/Vinden%20en%20bereiken%20NT1_1.pdf

Stichting Lezen en Schrijven. (2025). *Kennisblad Laaggeletterdheid in Nederland*.
<https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/kennisblad-laaggeletterdheid-nederland>.

Stichting Lezen en Schrijven. (z.d.). *1 op de 9 ouders met minderjarige kinderen is laaggeletterd*. Geraadpleegd 3 april 2026, van <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/1-op-de-9-ouders-met-minderjarige-kinderen-laaggeletterd>

Stichting Lezen en Schrijven. (z.d.). *Factsheet Laaggeletterdheid en Geld*. Geraadpleegd 3 april 2026, van <https://www.lezenenschrijven.nl/wat-doen-wij/oplossing-voor-je-vraagstuk/factsheet-laaggeletterdheid-en-geld>.

Stichting Zorg+Welzijn. (2021, 8 september). *Laaggeletterdheid: 'Je gaat het pas zien als je het doorhebt'*. <https://www.zorgwelzijn.nl/laaggeletterdheid-je-gaat-het-pas-zien-als-je-het-doorhebt/>.